

SUUDİ ARABİSTAN MADENCİLİK RAPORU 2025

MADENCİLİK SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : Nisan 2025

Raporu Hazırlayan : Riyad Ticaret Müşavirliği

1. Ülke Pazarında Madencilik Sektörü

Suudi Arabistan'ın sanayi ve madencilik sektörleri, ülkenin çeşitlendirme ve özelleştirme girişimlerinin temel taşlarıdır. Yerlilik şartları, lojistik altyapısındaki iyileştirmeler ve hükümetin iddialı büyüme hedefleri, bu sektörlerde büyük dönüşümler yaratmış; böylece bu alanlar giderek daha dinamik ve çeşitli bir şekilde ekonomiye katkı sunar hâle gelmiştir. Kamusal yatırımlar, yasal ve düzenleyici güncellemeler ile artan doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) sayesinde, Suudi Arabistan'ın petrol dışı ekonomisi, zorlu jeopolitik koşullara ve istikrarsız bölgesel ortama rağmen umut verici bir büyüme göstermiştir. Ayrıca, yeni düzenleyici kurumlar ve daha sadeleştirilmiş bürokrasi, Krallığın hidrokarbon gelirlerinden uzaklaşarak çeşitlenme hedefine ulaşması için sağlam bir temel oluşturmuştur.

Yapı: Ağustos 2019'da kurulan Sanayi ve Maden Kaynakları Bakanlığı (MIMR), sanayi, metal ve madencilik sektörlerinin ana düzenleyici kurumudur. Bakanlık, Mayıs 2022 tarihli yürütme yönetmelikleriyle yönetilmekte olup, liderlik yapısını, maden ve sanayi lisanslarının verilme süreçlerini, maden sınıflarını ve ilgili düzenlemeleri, ayrıca sürdürülebilirlik gerekliliklerini belirlemektedir. Bakanlık, 2020 Madencilik Yatırım Yasası'nın (MIL) uygulanmasından ve denetlenmesinden sorumludur. Bu yasa, Suudi Arabistan sınırları içindeki kara ve deniz alanlarındaki tüm yüzey ve yer altı kaynaklarının devlet mülkü olduğunu belirtir. MIMR'ye verilen yetkileri, çıkarılacak alanları ve kurallarını tanımlar, ayrıca sektördeki şirketlerin gelişimine katkı sağlamak amacıyla bir madencilik fonu oluşturur. Yasa aynı zamanda Suudi Jeoloji Kurumu (SGS) tarafından toplanan jeolojik verilerin bulunduğu Ulusal Jeoloji Veritabanı'nın kurulmasını da sağlamıştır. Kuruluşundan bu yana bakanlık görevini Bandar Alkhorayef yürütmektedir. Bakanlığın madencilik işleri, sanayi işleri ve madencilik geliştirme gibi alanlara odaklanan dokuz yardımcı bakanı bulunmaktadır. Bakan aynı zamanda SGS'nin yönetim kurulu başkanıdır; yardımcı başkan ise madencilik işlerinden sorumlu yardımcı bakandır. Bununla birlikte, bakanın başkanlık ettiği diğer kurumlar arasında Sanayi Şehirleri ve Teknoloji Bölgeleri Otoritesi (MODON) ile sanayi, madencilik, lojistik ve enerji gelişimine odaklanan 2030 Vizyonu kapsamında bir uygulama programı olan Ulusal Sanayi Gelişim ve Lojistik Programı (NIDLDP) yer almaktadır.

Denetim: MIMR, 2030 Vizyonu kapsamındaki çeşitlendirme hedeflerinin gerçekleştirilmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Hedef, 2030 yılına kadar petrol dışı sanayilerde %84 ve yerli üretimde %55 büyüme sağlamaktır. Bu hedefe ulaşmak için NIDLDP; düzenlemelerin iyileştirilmesi, yurt içi ve dışından yatırımların artırılması, lojistik ağların geliştirilmesi, sanayi değer zincirlerinin yerleştirilmesi ve yerel iş gücünün yetkinleştirilmesini içeren bir yol haritası sunmaktadır.

NIDLDP'nin madencilik planı üç aşamaya ayrılmıştır:

- Birinci aşama, maden aramaları, keşifler ve fizibilite çalışmalarını içerir.
- İkinci aşama, arıtma kapasitesinin ve hammadde üretiminin artırılmasını hedefler.
- Üçüncü aşama ise yarı mamul ve nihai ürünlere odaklanır.

Sanayi ve madencilik sektörlerinde birçok kamu kurumu aktiftir:

- **Ulusal Sanayi Gelişim Merkezi (NIDC):** Politika geliştirme, yatırım çekme, iş istihbaratı toplama, sanayi şirketleriyle devlet arasındaki koordinasyonu sağlama ve sektörün temsilciliğini yürütme görevleri üstlenir.

- **Ulusal Sanayi ve Madencilik Bilgi Merkezi:** Sanayi ve madencilikle ilgili veri toplar ve analiz eder.
- **Suudi İhracat Geliştirme Otoritesi:** Mevcut ihracat düzenlemelerini gözden geçirip iyileştirir, yenilerini hazırlar ve Suudi şirketler için ihracat belgelerini kolaylaştırır. Ayrıca **Made in Saudi** programını yürütür.
- **Suudi Jeoloji Kurumu (SGS):** Ulusal Jeoloji Veritabanını yönetir, jeoloji haritaları hazırlar, teknik araştırmalar yapar ve maden ile su kaynaklarını envantere alır. Ayrıca **Nuthree** adlı kuluçka merkezini işletir; bu merkez, jeoloji ve madencilikte girişimciliği, özellikle **maden keşiflerini** hedef alarak destekler.
- **Suudi Standartlar, Metroloji ve Kalite Kurumu (SASO):** Mal ve hizmet standartlarını geliştirir ve düzenler; şirketlere bu standartlara ulaşmaları için danışmanlık sağlar.

Finansman Kurumları

- **Suudi Sanayi Kalkınma Fonu (SIDF):** Son yıllarda yeniden yapılandırılarak Krallıkta sanayinin modernleşmesi için temel bir finansman kaynağı haline gelmiştir. 2022 yılı faaliyet raporuna göre, toplamda **14,2 milyar riyal (3,8 milyar dolar)** değerinde kredi onaylamıştır; bunun **13 milyar riyali (3,5 milyar dolar)** sanayi sektörüne verilmiştir.
- **Suudi EXIM Bankası:** İhracatı desteklemek amacıyla Şubat 2020'de kurulmuş, kredi dağıtımı 2020'deki **320 milyon riyal (85,3 milyon dolar)** seviyesinden 2023'te **16,5 milyar riyale (4,4 milyar dolar)** ulaşmıştır.

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Suudi Arabistan'ın madencilik sektörü, Krallığın ekonomisini petrolden bağımsız hâle getirmeyi amaçlayan Vizyon 2030 girişimi doğrultusunda önemli bir büyüme ve dönüşüm yaşamıştır.

Madencilik ve taş ocağı faaliyetlerinin GSYİH'ya katkısı aşağıda sunulmaktadır.

- 2022: 12,2 milyar riyal (3,3 milyar \$)
- 2023: 13 milyar riyal (3,5 milyar \$) → %6 artış

2022 yılı üretim verileri:

- Altın: 12,3 ton
- Gümüş: 9,5 ton
- Bakır: 98.040 ton
- Çinko: 51.013 ton
- Diğerleri:
 - Kum: 37.947 ton
 - Kireçtaşı: 70.104 ton

- Diamonyum fosfat (gübrede kullanılır): 10.844 ton
- Boksit: 5.330 ton

Lisanslama Artışı: 2024 yılı sonu itibarıyla, Sanayi ve Maden Kaynakları Bakanlığı toplamda 2.401 aktif madencilik lisansı vermiştir. Bu lisansların dağılımı: 1.481 adet yapı malzemeleri ocakları için, 642 adet arama ruhsatı, 215 adet madencilik ve küçük ölçekli işletmeler için, 41 adet ön inceleme lisansı, 22 adet fazla maden çıkarımı lisansı verilmiştir.

Sektör, 35 milyar SAR (yaklaşık 9,32 milyar \$) üzerinde yabancı yatırım çekmiştir.

Öne çıkan projeler:

- Vedanta'nın Ras Al-Khair'de yıllık 400.000 ton kapasiteli, 7,5 milyar SAR değerinde bakır tesisi
- Zijin Group'un çok aşamalı yatırımı (6 milyar SAR'a kadar): çinko izabe tesisi, lityum karbonat tesisi ve bakır rafinerisi
- Hastings Technology Metals'in nadir toprak elementleri işleme tesisleri (5,6 - 7,2 milyar SAR)
- Platinum Group Metals ve Ajlan & Bros Mining işbirliğiyle 1,9 milyar SAR değerinde platin grubu metal izabe tesisi

Ülkenin kaynak değerlemesinde de artış yaşanmaktadır. Suudi Arabistan'ın keşfedilmemiş maden zenginliği, önceki 1,3 trilyon \$'dan 2,5 trilyon \$'a yükseltilerek yeniden değerlendirilmiştir.

Hükümet, 682,5 milyon SAR (yaklaşık 182 milyon \$) değerinde keşif teşvik fonu ayırmıştır. Suudi Arabistan'daki madencilik konusunda en önemli etkinlik olan "Future Minerals Forum" kapsamında 33 yeni madencilik lisansı vermiştir.

Suudi Arabistan, aynı zamanda, bu sektörde uluslararası girişimlerde de bulunmaktadır. Suudi Arabistan, endüstriyel büyümesini desteklemek amacıyla önemli maden kaynaklarını güvence altına almak için Zambiya'daki bir bakır madeninde hisse satın almak üzere ileri düzey görüşmeler yürütmektedir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Suudi Arabistan'da Madencilik Sektöründe Ortalama üretim maliyetleri, çıkarılan minerale, kullanılan madencilik yöntemine ve işletmenin ölçeğine göre değişkenlik göstermektedir. Kapsamlı ortalama veriler sınırlı olmakla birlikte, bazı projelere dair veriler maliyetlere dair fikir vermektedir:

İşletme Giderleri – İşletme Büyüklüğüne Göre (2021):

2021 yılında, Suudi Arabistan'daki orta ölçekli madencilik ve taşocakçılığı işletmeleri, yaklaşık 2,38 milyar SAR işletme gideri bildirmiştir.

Mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'ler) sektördeki toplam yıllık işletme gideri ise yaklaşık 2,74 milyar SAR olmuştur.

Projeye Özgü Üretim Maliyetleri

- Khnaiguiyah Çinko-Bakır Yatağı: Bu proje için hazırlanan fizibilite çalışmasında, çinko üretimi için başabaş fiyatın finansman senaryosuna bağlı olarak libre başına yaklaşık 0,52–0,54 ABD doları olacağı tahmin edilmiştir.
- Granit Üretimi: Yıllık 65.000 m² kapasiteli bir granit çıkarma ve işleme projesi için toplam yatırım 30 milyon SAR (yaklaşık 8 milyon \$) olup, yıllık üretim maliyeti 14 milyon SAR (yaklaşık 3,7 milyon \$) olarak hesaplanmıştır.
- Kireçtaşı / Kalsiyum Karbonat Üretimi: Yıllık 40.000 ton kapasiteli çökeltilmiş kalsiyum karbonat projesi için toplam yatırım 38 milyon SAR (10 milyon \$), yıllık üretim maliyeti ise 13 milyon SAR (yaklaşık 3,5 milyon \$) olarak belirlenmiştir.
- Magnezyum Metali ve Potasyum Klorür: Yıllık 10.000 ton magnezyum metali ve 24.000 ton potasyum klorür üretim kapasiteli bir proje için toplam yatırım 277 milyon SAR (yaklaşık 74 milyon \$), yıllık üretim maliyeti ise 48 milyon SAR (13 milyon \$) olarak hesaplanmıştır.

Bu rakamlar, Suudi Arabistan'daki madencilik projelerinde üretim maliyetlerinin ne denli değişken olabileceğini göstermektedir.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneğine İlişkin Bilgiler

Suudi Arabistan'da madencilik sektörü, hem devlet destekli hem de özel girişimlerle hızla gelişmektedir.

Büyük Oyuncular

Hükümet, çeşitlendirme ve özelleştirme politikalarına rağmen, Suudi Arabistan'ın sanayi ve madencilik sektörlerinde hâlen önemli bir rol oynamaktadır.

- **SABIC** (Suudi Temel Endüstriler Şirketi): Ülkenin en büyük petrokimya üreticisi ve dünyada da önde gelen firmalardan biridir. Hisselerinin %70'i ulusal enerji şirketi Aramco'ya aittir; Aramco'nun da %81,5'i devlete aittir.
- SABIC Agri-Nutrients Company: SABIC'in %50,1'ine sahip olduğu bu şirketin geri kalan hisseleri Tadawul (Suudi Borsası)'nda işlem görmektedir.
- Yanbu Ulusal Petrokimya Şirketi (Yansab): Bu önemli sektör oyuncusunun da %51'i SABIC'e aittir.

Metal sektörü, oldukça yoğunlaşmış durumdadır:

- Hadeed: SABIC'in çelik iştiraki olup, Eylül 2023'te Kamu Yatırım Fonu (PIF) tarafından 3,3 milyar dolara satın alınmıştır, alım Mayıs 2024'te onaylanmıştır.
- Rajhi Steel: Özel bir çelik firması olan bu şirket de PIF tarafından Eylül 2023'te satın alınmış ve Hadeed ile birleştirilecektir. PIF'in MENA Yatırımları Başkanı ve Genel Başkan Yardımcısı Yazeed Al Humied, bu birleşme ile ortaya çıkacak şirketin bir "ulusal şampiyon" olacağını belirtmiştir.

Ma'aden (Suudi Maden Şirketi), hükümete ait olup **ülkenin en büyük madencilik firmasıdır**. Faaliyet alanları:

- Altın, fosfat, bakır, gümüş, çinko ve alüminyum madenciliği
- Mineral işleme
- Ras Al Khair Sanayi Şehri'nde ABD'li Alcoa ile alüminyum üretim ortaklığı
- SABIC ile iki ayrı gübre üretim ortaklığı
- Cübeyl Sanayi Şehri'nde Sahara Uluslararası Petrokimya Şirketi (Sipchem) ile ortak girişim

Ma'aden, yukarıda bahsedilen faaliyetlerine ek olarak potasyum madenciliği (potash) alanında da aktiftir. Ayrıca Manara Minerals Investment Company, Ma'aden ile Kamu Yatırım Fonu (PIF) ortaklığında kurulan bir girişim olup, uluslararası madencilik yatırımlarını hedeflemektedir.

Özel Sektör Oyuncuları

Suudi Arabistan'da devletin büyük paylara sahip olmadığı bazı büyük özel sektör sanayi ve madencilik şirketleri de dikkat çekmektedir:

- Sipchem (Sahara Uluslararası Petrokimya Şirketi) ve
- Advanced Petrochemical Company: Piyasa değeri açısından ülkedeki ikinci ve dördüncü büyük petrokimya şirketleri olup, önemli devlet hissesi bulunmayan firmalar arasında öne çıkmaktadır.

Metal sektöründe özel sermayeli şirketler şunlardır:

- Al Ittefaq Steel: 2022 itibarıyla 8 milyar riyal (2,1 milyar dolar) değerle, Suudi Arabistan'ın en büyük özel çelik üreticisidir.
- Zamil Steel: Ana şirketi olan Zamil Industrial Investment borsada işlem görürken, Zamil Steel Tadawul'da listelenmemiştir.
- Al Yamamah Steel Industries: Az ya da hiç devlet hissesi bulunmayan, inşaat demiri üretiminde uzmanlaşmış büyük borsaya açık şirketlerden biridir.
- Riyadh Steel, Bena Steel Industries ve Molan Steel: Belirli alanlarda uzmanlaşmış diğer özel çelik üreticileridir.

Başlıca Yerel Madencilik Şirketleri

- **AMAK (Al Masane Al Kobra Mining Company):** 2008 yılında kurulan AMAK, Suudi Arabistan'daki ilk özel madencilik şirketlerinden biridir. Firmanın faaliyet alanları, Al Masane'de bakır ve çinko konsantreleri üretimi, Guyana'da altın madeni işletmesi ve Moyeath cevher yatağının geliştirilmesiyle yıllık çinko üretiminde %80, bakır üretiminde %40 artış hedeflenmektedir.
- **United Mining Industries Co. :** Firma, düşük sermayeli madencilik şirketlerinden biri olup, çeşitli endüstriyel minerallerin üretimiyle ilgilenmektedir. Firmanın faaliyet alanları, alçıpan ve yapı malzemeleri üretimi ile sınırlıdır. 2023 sonu itibarıyla toplam varlıkları yaklaşık 92 milyon USD'dir

- **Al Khamat Al Watania Co. Ltd.** : Delmon Group'un bir parçası olan bu şirket, Dammam merkezlidir. Firmanın faaliyet alanları, kalsiyum karbonat ve dolomit üretimidir.
- **National Factory for Processing & Treating Minerals** : Delmon Group bünyesinde faaliyet gösteren bu fabrika, Dammam'da bulunmaktadır. Firmanın faaliyet alanları, silis kumu, silis unu, kireçtaşı ve kalsiyum karbonat işlemedir.
- **Al Rushaid Group** : Al-Khobar merkezli bu grup, çeşitli sektörlerde faaliyet göstermektedir. Firmanın faaliyet alanları, mineraller ve kimyasallar, petrol araçları ve sondaj ekipmanlarıdır.

2024 yılında, Suudi Arabistan'da altı yeni madencilik sahası için yeni lisanslar verilmiştir. Bu sahalardan Al-Halahilah, Jabal Qaran, Makman Hijab, Al-Hijra, Nimas ve Al Miyah bulunmaktadır. Ma'aden, Aseer bölgesindeki Nimas sahası için lisans almıştır. Al-Halahilah sahası ise Suudi Eqlaad Group ve Endonezya merkezli Indotan Mining Company ortaklığına verilmiştir.

Ma'aden ve Saudi Aramco, lityum üretimi konusunda iş birliği yapmaktadır. Ma'aden, deniz suyundan lityum çıkarma konusunda pilot çalışmalar yürütmektedir. Aramco ise KAUST ve Lihytech ile birlikte lityum çıkarma projeleri üzerinde çalışmaktadır.

Suudi Arabistan'daki madencilik sektörü, Vision 2030 hedefleri doğrultusunda hızla gelişmekte ve çeşitlenmektedir. Yeni yatırımlar ve teknolojik gelişmelerle birlikte, sektörün önümüzdeki yıllarda daha da büyümesi beklenmektedir. Suudi Arabistan'da madencilik sektörünü destekleyen yerel sivil toplum kuruluşları (STK'lar) ve ticaret odaları, sektördeki büyümeyi teşvik etmek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Başlıca Yerel STK'lar ve Kurumlar

- **Suudi Madencilik Derneği (Saudi Society for Mining):** Kral Abdülaziz Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren bu dernek, madencilik alanında araştırma, eğitim ve profesyonel gelişimi teşvik etmektedir. Sektördeki bilgi paylaşımını artırmayı ve yerel yetenekleri geliştirmeyi amaçlamaktadır.
- **Suudi Kadın Madenciler Derneği (Kurulma Aşamasında):** Sanayi ve Maden Kaynakları Bakanlığı'nın Kadınların Güçlendirilmesi Komitesi tarafından başlatılan bu girişim, madencilik sektöründe kadınların rolünü artırmayı hedeflemektedir. Dernek, kadınların karar alma süreçlerine katılımını teşvik edecek ve özel sektör projeleriyle bağlantı kurmalarını sağlayacaktır.
- **Suudi Odalar Federasyonu (Federation of Saudi Chambers) – Ulusal Madencilik Komitesi:** Bu komite, madencilik sektöründeki yatırımcıların çıkarlarını korumak ve sektörün stratejik hedeflerine ulaşmasını sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir. Komite başkanı İbrahim Muhammed Nazer, aynı zamanda Tamaya Madencilik Şirketi'nin genel müdürüdür.
- **Kral Abdülaziz Bilim ve Teknoloji Şehri (KACST):** KACST, madencilik teknolojilerini geliştirmek ve sektörde yenilikçiliği teşvik etmek için yerel ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmaktadır. 2025 yılında düzenlenen Future Minerals Forum'da, madencilik inovasyon stüdyosu kurarak sektördeki teknolojik ilerlemeleri desteklemiştir.
- **Riyad Ticaret ve Sanayi Odası – Sosyal Sorumluluk Konseyi:** Bu konsey, özel sektörün sosyal sorumluluk projelerine katılımını teşvik etmektedir. Madencilik sektöründe sürdürülebilir kalkınma programlarını destekleyerek, toplumun gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Bu kuruluşlar, Suudi Arabistan'ın Vision 2030 hedefleri doğrultusunda madencilik sektörünün gelişimini desteklemekte ve sektördeki paydaşlar arasında iş birliğini artırmaktadır.

1.4 Madencilik Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Suudi Arabistan'da madencilik sektöründe perakende ve toptan satışlar, doğrudan nihai tüketiciye yönelik olmaktan ziyade, sanayi ve inşaat sektörlerine hammadde tedariki şeklinde gerçekleşmektedir. Bu nedenle, perakende ve toptan satış faaliyetleri genellikle endüstriyel üretim zincirinin bir parçası olarak değerlendirilir.

Toptan Satış ve Fiyat Eğilimleri: 2025 yılı Şubat ayında, Suudi Arabistan'da toptan eşya fiyat endeksi yıllık bazda %1,5 artış göstererek son dört ayın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu artışın başlıca nedeni, metal ürünleri ve makine dışı taşınabilir malların maliyetlerindeki yükseliştir. Ayrıca, gıda, içecek, tütün ve tekstil ürünlerinde de fiyat artışları gözlemlenmiştir.

Endüstriyel Satış ve Tedarik Zinciri: Madencilik ürünleri, Suudi Arabistan'da genellikle aşağıdaki sektörlerle toptan olarak satılmaktadır:

- **İnşaat Sektörü:** Çimento, beton ve yapı malzemeleri üretiminde kullanılan kireçtaşı, dolomit ve diğer mineraller.
- **Metalurji ve Sanayi:** Demir, çelik, alüminyum gibi metallerin üretiminde kullanılan cevherler.
- **Kimya ve Gübre Sanayi:** Fosfat ve benzeri minerallerin kimyasal ürünler ve gübre üretiminde kullanımı.

Bu ürünler, genellikle büyük ölçekli sanayi kuruluşları ve devlet destekli projeler tarafından satın alınmaktadır.

Perakende Satışlar: Madencilik ürünlerinin perakende satışı sınırlı olup, genellikle aşağıdaki alanlarda görülmektedir:

- **Yapı Marketleri:** Küçük ölçekli inşaat projeleri için gerekli olan taş, çakıl, kum gibi ürünlerin satışı.
- **Zanaatkârlar ve Küçük İşletmeler:** El sanatları ve dekoratif ürünler için kullanılan doğal taşlar ve mineraller.

Ancak, bu perakende satışlar, toplam madencilik ürünleri satışının çok küçük bir kısmını oluşturmaktadır.

Devlet Politikaları ve Teşvikler: Suudi Arabistan hükümeti, madencilik sektörünü desteklemek amacıyla çeşitli teşvik programları uygulamaktadır. Örneğin, 2024 yılında başlatılan 182 milyon dolarlık teşvik paketi, maden arama şirketlerini erken aşamalarda desteklemeyi ve sektöre yatırım çekmeyi hedeflemektedir.

Sonuç olarak, Suudi Arabistan'da madencilik ürünlerinin perakende ve toptan satışları, büyük ölçüde sanayi ve inşaat sektörlerine yönelik olup, doğrudan tüketiciye satışlar sınırlıdır. Hükümetin sektöre yönelik teşvikleri ve ihracat artışı, madencilik ürünlerinin ticaretinde önemli rol oynamaktadır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Madencilik Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

En güncel verilere göre, Suudi Arabistan'ın madencilik sektöründe en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke aşağıdaki gibidir:

Sıra	Ülke	İthalat Değeri (USD)
1	Birleşik Arap Emirlikleri	3,58 milyar USD
2	Mısır	2,73 milyar USD
3	Rusya	2,16 milyar USD
4	Umman	1,4 milyar USD
5	Yunanistan	1,17 milyar USD
6	Hindistan	2,11 milyar USD
7	Hollanda	797 milyon USD
8	Bahreyn	694 milyon USD
9	Nijerya	650 milyon USD
10	Çin	Veri belirtilmemiştir

Not: İthalat değerleri, mevcut en güncel verilere dayanmaktadır ve bazı ülkeler için kesin rakamlar kaynaklarda belirtilmemiş olabilir.

Bu ülkeler, Suudi Arabistan'a cevherler, metaller ve altyapı ile sanayi projelerinde kullanılan diğer madencilik hammaddeleri gibi çeşitli ürünler tedarik etmektedir.

2.2 Madencilik Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

Suudi Arabistan'ın madencilik sektöründeki ihracatında en fazla paya sahip olan ülkeler, 2023 yılı verilerine göre aşağıdaki gibidir:

Sıra	Ülke	İhracat Değeri (USD)
1	Çin	55,8 milyar
2	Japonya	34,0 milyar
3	Hindistan	26,7 milyar
4	ABD	14,2 milyar
5	Malezya	8,73 milyar
6	Güney Kore	9,8 milyar
7	Polonya	1,69 milyar
8	Nijerya	844 milyon
9	Almanya	Veri belirtilmemiş
10	Birleşik Krallık	Veri belirtilmemiş

*Not: Bazı ülkeler için kesin ihracat değerleri belirtilmemiştir.

Bu ülkeler, Suudi Arabistan'dan petrol, doğal gaz, metal cevherleri ve diğer madencilik ürünlerini ithal etmektedir. Özellikle Çin, Japonya ve Hindistan gibi Asya ülkeleri, Suudi Arabistan'ın madencilik ürünleri ihracatında önemli bir paya sahiptir.

2.3 Madencilik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Mevcut verilere göre, Suudi Arabistan'ın madencilik sektöründe 6 haneli GTİP (HS) kodlarına göre en fazla ithal edilen ürünler aşağıdaki gibidir:

Suudi Arabistan – En Fazla İthal Edilen Madencilik Ürünleri (HS-6 Düzeyi)

HS Kodu	Ürün Açıklaması	İthalat Değeri (USD)	Başlıca Tedarikçi Ülkeler
260112	Topaklaştırılmış demir cevherleri ve konsantreleri	513,65 milyon USD	Umman, İsveç, Vietnam, Bahreyn, Çin
260600	Alüminyum cevherleri ve konsantreleri(ör. boksit)	3,29 milyon USD	Çin, Brezilya, Hindistan, Fransa, Almanya
260900	Kalay cevherleri ve konsantreleri	298,59 bin USD	Çin, ABD, Japonya
260300	Bakır cevherleri ve konsantreleri	296,71 bin USD	Japonya, Birleşik Krallık
720690	Birincil şekillerde demir veya alaşımsız çelik	112,43 bin USD	BAE, Meksika, Çin, Hindistan, Almanya
711290	Kıymetli metallerin veya kaplı metallerin hurdası	52,39 bin USD	Çin, İngiltere, BAE, ABD, İspanya

Bu veriler, Suudi Arabistan'ın sanayi ve altyapı gelişimini desteklemek amacıyla çeşitli mineral cevherleri ve ilgili ürünleri ithal ettiğini göstermektedir.

2.4 Madencilik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Suudi Arabistan'ın madencilik sektöründeki en fazla ihraç edilen ürünleri, 6 haneli GTİP (HS) kodlarına göre aşağıdaki gibidir:

Suudi Arabistan – En Fazla İhraç Edilen Madencilik Ürünleri (HS-6 Düzeyi)

HS Kodu	Ürün Açıklaması	İhracat Değeri (USD)	Başlıca İhracat Pazarları
260300	Bakır cevherleri ve konsantreleri	590,562,740	Çin, Japonya, Malezya, Meksika
750300	Nikel atıkları ve hurdaları	160,213,700	Hindistan, BAE, Çin, Japonya, İspanya
730410	Dikişsiz demir veya çelik hat boruları	184,344,210	ABD, BAE, Umman, Kuveyt, Endonezya
260800	Çinko cevherleri ve konsantreleri	50,611,220	Çin, İspanya, İtalya, Belçika
310560	Fosfor içeren mineral veya kimyasal gübreler	86,600	Mısır, Cibuti

Bu veriler, Suudi Arabistan'ın madencilik sektöründe çeşitli mineral cevherleri, metal hurdaları ve ilgili ürünleri ihraç ettiğini göstermektedir.

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

Ülkemiz istatistikleri kapsamında, (DTÖ-SITC) 2023-2024 yılları için madencilik sektöründe (petrol dahil) iki ülke istatistikleri aşağıdaki gibidir.

	2023 (1 - 12)		2024 (1 - 12)	
	İHRACAT	İTHALAT	İHRACAT	İTHALAT
Sektör Adı	\$ / Bin	\$ / Bin	\$ / Bin	\$ / Bin
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	68.309	1.347.751	426.944	1.253.399
i- (27, 28) Maden cevherleri ve döküntüleri	9.588	4.387	11.057	5.399
i- (27, 28) Maden cevherleri ve döküntüleri	9.588	4.387	11.057	5.399
ii- Mineral yakıtlar ve mineral yağlar (3)	31.569	1.304.770	53.035	1.200.147
(32) Kömür	487		497	
(33) Petrol ve ürünleri	31.083	1.304.770	52.538	1.200.147
iii- Demir dışı metaller (68)	27.152	38.595	362.851	47.853
iii- Demir dışı metaller (68)	27.152	38.595	362.851	47.853

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Suudi Arabistan'da madencilik sektörü, "Vizyon 2030" stratejisi kapsamında hızla gelişmekte ve belirli bölgelerde yoğunlaşmaktadır. Madencilik yatırımlarının ve faaliyetlerinin hedef alındığı başlıca şehirler ve bölgeler aşağıdadır.

- Riyadh Bölgesi: İdari başkent olarak, birçok madencilik şirketi ve kamu kurumu burada merkezlenmiştir. Yatırım tipi: Maden lisans ofisleri, jeoloji araştırma merkezleri, ulusal veri bankaları.
- Al Madinah (Medine) Bölgesi: Antik dönemlerden beri madencilik yapılan bir bölgede altın ve bakır cevherleri bulunmaktadır. Önemli madenler: Mahd Ad'Dahab (Altın madeni).
- Al-Qassim Bölgesi: Kaynaklar: Endüstriyel mineraller (ör. fosfat, kireçtaşı). Faaliyetler: Çimento üretimi, endüstriyel hammadde çıkarımı.
- Eastern Province (Ash Sharqiyah) Öne çıkan şehirler: Dammam, Jubail. Kaynaklar: Petrol dışı mineraller, endüstriyel mineraller. Jubail sanayi bölgesi, mineral bazlı sanayi yatırımları için merkezdir.
- Najran Bölgesi Madenler: Altın, gümüş ve bakır.
- Northern Borders (Al-Hudud ash Shamaliyah) Özellik: En büyük fosfat yataklarının bulunduğu bölge. Mega proje: Wa'ad Al Shamal Endüstriyel Madencilik Şehri (Phosphate City).
- Makkah Bölgesi Kaynaklar: Altın, mermer ve doğal taşlar. Şehir: Taif, doğal taş ve granit açısından önemlidir.
- Tabuk Bölgesi Potansiyel: Az keşfedilmiş cevherler, yeni yatırım alanları. NEOM projesine komşu olması nedeniyle yeni fırsatlar doğurmaktadır.

Yatırım, işbirliği veya saha araştırmaları için Northern Borders (Wa'ad Al Shamal) ve Al Madinah (Mahd Ad'Dahab) bölgeleri, yüksek potansiyele sahip hedef noktalar arasında yer almaktadır.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

4.2.2 Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Bu bölüme ilişkin bilgiler esasen 1.3 bölümünde belirtilmiştir.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Suudi Arabistan'a madencilik sektörüne ait ürünlerin ithalatı için belirli yasal belgeler ve düzenlemeler gereklidir.

Aşağıda, ithalat sürecinde gereken zorunlu belgelerin detaylı bir listesi yer almaktadır:

✓ Zorunlu Belgeler Listesi (Mandatory Documents)

Belge Adı	Açıklama
1. Ticari Fatura (Commercial Invoice)	Malın açıklaması, birim fiyatı, toplam tutar ve menşe ülkesini içermelidir.
2. Paketleme Listesi (Packing List)	Ürünlerin miktarı, ağırlığı ve paketlenme biçimini belirtir.
3. Menşe Şahadetnamesi	İhraç edilen ürünlerin hangi ülkede üretildiğini doğrular. İlgili ülkenin Ticaret Odası tarafından onaylanmalıdır.
4. Konşimento (Bill of Lading / Airway Bill)	Taşımacılık türüne göre hazırlanır; sevkiyatın kanıtı niteliğindedir.
5. SASO Uygunluk Sertifikası	Suudi Standartlar, Metroloji ve Kalite Organizasyonu (SASO) tarafından talep edilir. Belirli ürünlerin kalite ve güvenlik standartlarına uygun olduğunu belgeler.
6. Gümrük Beyannamesi (Customs Declaration)	ZATCA (Zakat, Tax and Customs Authority) sistemine yapılır. Ürünle ilgili tüm detayları içerir.
7. Teknik Belgeler ve Analiz Raporları	Madencilik ürünlerinin kimyasal bileşimi ve teknik detayları, bazı ürünler için zorunludur (örneğin: metal cevherleri).
8. İthalat Lisansı (Import License)	Bazı kritik madenler ve stratejik ürünler için gerekli olabilir. (Örneğin: radyoaktif mineraller)
9. INCOTERM Belirtilmiş Satış Sözleşmesi	Malın teslim şekli ve lojistik sorumluluklarını gösterir (FOB, CIF vb.).
10. GHS Etiketleme ve MSDS (Madde Güvenlik Bilgi Formu)	Tehlikeli mineraller veya kimyasallar için zorunludur.

Ek Düzenleyici Kurumlar ve Sistemler

ZATCA : Gümrük işlemleri ve vergilendirme.

SABER Platformu : Uyum belgeleri ve SASO sertifikaları için çevrim içi sistem.

MIMR : Madenlerin ithalat/ihracat düzenlemeleri.

İthal edilecek ürünün HS kodu, tehlikeli madde olup olmadığı ve nihai kullanım amacı gibi faktörlere göre belge listesi değişebilir.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Suudi Arabistan'da madencilik sektöründe belirli ürünlerin ithalatı için sevk öncesi inceleme (Pre-Shipment Inspection – PSI) uygulaması söz konusudur.

Bu inceleme, özellikle SASO (Saudi Standards, Metrology and Quality Organization) standartlarına tabi olan ürünler için geçerlidir.

Bazı madencilik ürünleri (özellikle metal cevherleri, kimyasal içerikli mineraller, ekipmanlar ve endüstriyel hammaddeler) SASO uygunluk sertifikası (Certificate of Conformity - CoC) kapsamında değerlendirilir ve sevk öncesi inceleme gerektirir.

Bu süreç, ürünün Suudi Arabistan'ın teknik regülasyonlarına uygun olduğunu ihracatçı ülkede teyit etmeyi amaçlar.

Yetkilendirilmiş Gözetim / Denetim Şirketleri (Notified Bodies)

Suudi Arabistan, SABER sistemi üzerinden SASO adına çeşitli uluslararası denetim şirketlerini yetkilendirmiştir.

Denetim Kuruluşu	Ülke Merkezi	Kapsamı
SGS	İsviçre	Genel sanayi, madencilik
Bureau Veritas	Fransa	Cevher, kimyasal ve ekipmanlar
Intertek	İngiltere	Metal ve endüstriyel ürünler
TÜV Rheinland	Almanya	Teknik ekipman ve cihazlar
UL (Underwriters Laboratories)	ABD	Elektrikli madencilik ürünleri
TÜV SÜD	Almanya	Ağır sanayi ve proses ürünleri

İthalatçı, SABER sistemine kayıt olur. Üretici/İhracatçı, yetkili bir gözetim şirketi ile iletişime geçerek PSI başvurusu yapar. Gözetim şirketi, ürünleri yerinde (üretim/liman) denetler. Ürünler uygun bulunursa Product Certificate ve ardından Shipment Certificate oluşturulur. Bu belgeler, Suudi Arabistan'a girişte Gümrük işlemleri için zorunludur. SASO sertifikasına tabi olmayan bazı düşük riskli ürünler için sevk öncesi inceleme gerekli olmayabilir. Ürünün GTİP (HS) kodu bu konuda belirleyicidir.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Suudi Arabistan'da madencilik sektörü için düzenlenen fuar, sergi ve etkinlikler, hem yerel hem de uluslararası yatırımcı ve profesyonellerin buluşma noktasıdır.

Bu etkinlikler, sektörel iş birlikleri, teknoloji transferi ve proje tanıtımı açısından büyük önem taşır.

Suudi Arabistan'daki en önemli madencilik fuarları ve etkinlikleri:

1. Future Minerals Forum (FMF) (En önemli etkinliktir.)

- Yer: Riyadh, King Abdulaziz International Conference Center
- Tarih: Her yıl Ocak ayında
- Düzenleyen: Ministry of Industry and Mineral Resources (MIMR)
- İçerik: Madencilik yatırımları; Metal ve mineral tedarik zinciri; Sürdürülebilir madencilik; Jeolojik veri ve inovasyon
- Uluslararası katılım: 60+ ülke, 150+ şirket
- Web: <https://www.futuremineralsforum.com>

2. Saudi Mining and Minerals Exhibition & Conference

- Yer: Riyadh International Convention & Exhibition Center (RICEC)
- Dönem: Her 2 yılda bir düzenlenir
- Düzenleyen: Montgomery Group
- Konular: Maden arama teknolojileri, Maden işleme ekipmanları, Yerli üreticiler ve tedarikçiler; Uluslararası yatırım fırsatları
- Web: <https://www.saudi-mining.com>

3. Saudi Build & Stone Tech

- Sektör: Taş, mermer, granit, doğal yapı malzemeleri
- Yer: Riyad
- İlgili sektörler: Mermer ve yapı taşları madenciliği
- Web: <https://www.saudibuild-expo.com>

4. Middle East Mining Show (Katılım Daveti ile)

- Yer: Riyad / Dubai (Dönüşümlü yapılabiliyor)
- Odak Noktası: Ortadoğu bölgesinde madencilik politikaları, veri analizleri ve yatırımlar
- Katılımcılar: Hükümetler, yatırımcılar, teknoloji firmaları

Ayrıca, ülkenin en büyük madencilik şirketi Ma'aden (Suudi Arabistan Madencilik Şirketi), Yatırımcı günü, jeoloji veri paylaşım seminerleri gibi özel organizasyonlar düzenlemektedir.

Web: <https://www.maden.com.sa>

Sözkonusu etkinliklere; yeni ortaklıklar ve distribütörlükler kurmak, yatırım ve ruhsat fırsatlarına ulaşmak, SASO / SABER sistem güncellemeleri ve uygulama değişikliklerini yerinde öğrenmek, madencilik teknolojilerindeki son yenilikleri görmek açısından katılımın önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Ülkemizdeki sektör dernekleri ve İhracatçı Birlikleri bu ülkeye yönelik etkinlikler (heyetler ve fuar katılımları) organize etmektedir.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Suudi Arabistan’da madencilik sektörüne yönelik ihale (tender) ve yatırım fırsatlarını yayımlayan kamu kurumları, sektörel stratejilerin uygulanmasında kilit rol oynamaktadır. Bu alanda en aktif kamu kurumlarının listesi, görev alanları ve ihale yayınladıkları platformlarla birlikte aşağıda yer almaktadır:

1. Ministry of Industry and Mineral Resources (MIMR) – Sanayi ve Madeni Kaynaklar Bakanlığı

Görevi: Madencilik politikalarının belirlenmesi, yatırım ruhsatları, stratejik maden sahalarının ilanı.

İhaleler: Maden ruhsat sahalarının açık artırmaları, Jeolojik araştırma projeleri, Altyapı yatırımları (yol, enerji, su), İhale Duyuru Yeri:

Resmi web sitesi: <https://www.mim.gov.sa>

Ulusal İhale Platformu: Etimad Portalı

2. Saudi Geological Survey (SGS) – Suudi Jeoloji Kurumu

Görevi: Jeolojik haritalama, mineral araştırmaları, rezerv tahmini.

İhaleler: Jeolojik etüt hizmet alımları, Sondaj ve analiz çalışmaları, Coğrafi bilgi sistemleri (GIS) projeleri

Web: <https://www.sgs.org.sa>

3. Ma'aden – Saudi Arabian Mining Company (Kamu Madencilik Şirketi)

Statü: Yarı kamusal / halka açık büyük sanayi şirketi (devlet hissesi: %65)

İhaleler: Cevher taşıma, işleme, bakım ve mühendislik işleri, Çevresel izleme hizmetleri, Ekipman alımı ve bakım-onarım işleri

İhale Duyuru Platformu: Ma’aden Tedarikçi Portalı: <https://esupplier.maaden.com.sa>

4. ZATCA – Zakat, Tax and Customs Authority

Görevi: Madencilik ürünleri ithalat/ihracat gümrük ve vergi işlemleri.

İhaleler: Lojistik, denetim, gümrük dijitalleşme projeleri

Web: <https://zatca.gov.sa>

5. Etimad Platformu (Milli E-İhale Sistemi)

Suudi Arabistan'daki tüm kamu ihalelerinin merkezi elektronik sistemidir. Bakanlıklar, belediyeler ve devlet şirketlerinin duyuruları buradan yapılır.

Web: <https://www.etimad.sa>

Stratejik İhale Konuları:

- Maden arama ruhsatı tahsisleri (örneğin: Khnaiguiyah, Umm Ad Damar sahaları)
- Sürdürülebilir madencilik altyapıları
- Kritik madenler (bakır, altın, fosfat) üretim süreçleri
- Yerli üretimi destekleyen ekipman ve teknoloji alımları

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

4.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Suudi Arabistan, dış ticaret stratejisinde Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ile gerçekleştirdikleri serbest ticaret bölgesi üzerinden serbest ticaret anlaşmaları (STA) ve tercihli ticaret düzenlemeleri yoluyla ihracat ve ithalatı desteklemeye odaklanmıştır.

Suudi Arabistan, ikili STA'lara sıcak bakmamaktadır. Başka bir deyişle, Suudi Arabistan, bağımsız olarak çok sayıda STA imzalamaktan ziyade, genellikle GCC üzerinden toplu anlaşmalar yapmaktadır. STA'lardan yararlanabilmek için menşe belgesi (certificate of origin) ve bazen menşe kurallarına uyum zorunludur. Tercihli anlaşmalar genellikle endüstriyel madenler, taş ürünleri ve kimyasal türevli maden ürünlerini kapsamaktadır. Özellikle Körfez bölgesi, Arap ülkeleri ve bazı Asya, Afrika bölgeleriyle gümrük muafiyetleri, vergi indirimleri ve pazar erişim kolaylıkları sağlayan çeşitli düzenlemelere sahiptir.

Suudi Arabistan'ın Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Tercihli Ticaret Düzenlemeleri

1. Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi (KİK) Serbest Ticaret Bölgesi

Üye Ülkeler: Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Kuveyt, Bahreyn, Umman

Yürürlük: 1983'ten bu yana aktif

Kapsam: Sanayi ve tarım ürünleri için gümrüksüz ticaret

Avantajlar: Ortak dış gümrük tarifesi (Common External Tariff), Gümrük vergilerinin sıfırlanması (yerli menşeli ürünlerde), Ortak teknik mevzuat ve sertifikasyon uyumu

2. GAFTA – Büyük Arap Serbest Ticaret Anlaşması (Greater Arab Free Trade Area)

Üye Ülkeler: 17 Arap ülkesi (ör. Mısır, Ürdün, Fas, Lübnan, Sudan, Tunus, Irak vb.)

Yürürlük: 1998'den bu yana

Avantajlar: Sanayi ve tarım ürünlerinde gümrük vergisi sıfırlaması, İhracatçı firmalara hızlandırılmış gümrük geçişleri, Maden, kimya ve yapı malzemelerinde önemli ticaret hacmi

3. Singapur ile KİK'in Serbest Ticaret Anlaşması (GCC–Singapur STA)

Yürürlük: 2015

Kapsam: Sanayi ürünlerinde gümrük muafiyeti, Hizmet ticareti ve yatırım kolaylıkları

Madencilik Etkisi: Endüstriyel mineraller ve kimyasal bazlı maden ürünleri için avantajlı

4. İslam Konferansı Örgütü Ticaret Tercih Sistemi (TPS-OIC)

Üye Ülkeler: OIC ülkeleri (İslam İşbirliği Teşkilatı)

Amaç: Üye ülkeler arasında gümrük indirimleri ve ticaret kolaylıkları sağlamak

Suudi Arabistan Durumu: 2011'de onayladı ancak uygulama aşaması ülkeden ülkeye değişiyor

KİK'in Görüşme Aşamasında Olduğu / Planladığı Anlaşmalar

Bölge / Ülke	Durum	Açıklama
Çin ile STA	Müzakere Aşamasında	Özellikle petrokimya, maden ve sanayi ürünlerini kapsayacak
Hindistan ile STA Anlaşması	Planlanıyor	GCC-Hindistan Serbest Ticaret hedefleniyor
İngiltere ile PTA/STA	Ön görüşmeler	Brexit sonrası Körfez ülkeleriyle ikili anlaşmalar çalışılıyor
Türkiye ile STA	Müzakere aşamasında	Yatırım hizmet dahil

Ülkemiz ile KİK arasında müzakere edilen STA'nın tamamlanmasının ülkemiz ihracatçıları için önemli katkısı olacağı düşünülmektedir.

4.10 Sektörde Standartlar

Suudi Arabistan'da madencilik sektörüne ilişkin standartlar, hem güvenlik, çevre, kalite hem de uluslararası uyumluluk açısından büyük önem taşır. Bu standartlar, genellikle SASO (Saudi Standards, Metrology and Quality Organization) tarafından yayımlanır ve bazıları uluslararası standartlarla (ISO, ASTM, BS) uyumlu hale getirilmiştir. Suudi Arabistan'da madencilik sektörüne ilişkin standartlar; SASO ve uluslararası ISO/ASTM normlarına dayanır, İthalat-üretim güvenliği, çevresel etkiler, iş sağlığı ve teknik kalite boyutlarını kapsar, SABER platformu ile dijital olarak yönetilir.

Suudi Arabistan'da Madencilik Sektöründe Uygulanan Başlıca Standartlar

1. SASO Standartları (Saudi Standards)

SASO: Suudi Arabistan'ın resmi standart belirleyici kuruluşudur.

Madencilik için yayınladığı alanlar: SASO-GSO 1200 Serisi → Endüstriyel mineraller ve maden cevherleri; SASO-ISO 14001 → Çevre yönetim sistemi (madencilikte zorunlu); SASO-ISO 45001 → İş sağlığı ve güvenliği yönetimi

Web: <https://www.saso.gov.sa>

2. MIMR Madencilik Yönetmeliği (Mining Investment Law)

Madencilik ruhsatlandırma, çevresel yükümlülükler, saha güvenliği ve işletme prosedürleri bu yönetmelikle düzenlenmektedir

Ek dokümanlar: Environmental and Social Impact Assessment (ESIA), Operational Safety Plan, Mine Closure and Rehabilitation Plan

Kaynak: Ministry of Industry and Mineral Resources

3. Teknik ve Kalite Standartları

Alan	Uygulanan Standart
Metal analiz ve cevher tayini	ASTM E276, ISO 9516
Yer altı iş güvenliği	SASO-ISO 45001, GSO EN 1889 (Gaz izleme)
Patlayıcı ve kimyasal madde	GHS Etiketleme, MSDS Belgeleri, SASO güvenlik kuralları
Maden arama ekipmanları	ISO 9001, SASO Teknik Uyum Sertifikası (SABER)

4. SABER Sertifikasyon Sistemi

SASO'ya tabi ürünler için uygunluk sertifikaları bu sistem üzerinden yürütülür.

Özellikler: Madencilik makineleri, Elektrikli ekipmanlar, Koruyucu giysiler gibi ürünler için SABER üzerinden Product Certificate ve Shipment Certificate alınması zorunludur. Web: <https://saber.sa>

5. Çevre ve Sürdürülebilirlik Standartları

Saudi Vizyon 2030 doğrultusunda, madencilik faaliyetlerinde, Doğa tahribatını azaltma, Atık yönetimi, Karbon salınımının kontrolü gibi konular artık standartlaşmış zorunluluklardır.

4.11 Sektörde Etiketleme

Suudi Arabistan’da madencilik sektöründe faaliyet gösteren şirketler, ürünlerini iç piyasaya sunarken veya ithalat/ihracat işlemleri yaparken etiketleme (labeling) konularında belirli yasal ve teknik düzenlemelere uymak zorundadır. Bu düzenlemeler, SASO (Saudi Standards, Metrology and Quality Organization) ve ZATCA (Gümrük Otoritesi) tarafından belirlenir.

Madencilik Sektöründe Etiketleme Zorunlulukları (Labeling Requirements)

1. Temel Etiket İçeriği (Minimum Label Requirements): Tüm maden ürünleri ve ekipmanlarında etiketlerde aşağıdaki bilgiler Arapça veya Arapça + İngilizce olarak yer almalıdır:

Etiket Bilgisi ve Açıklama

Ürün adı ve türü (Örneğin: “Crushed Limestone”, “Gold Ore”, “Phosphate Rock”)

Menşei Ülke (Örneğin, “Made in Turkey”, “Origin: China” vb.)

Üretici/İthalatçı Bilgisi, (İsim, adres, telefon numarası),

Net ve Brüt Ağırlık (Ton, kg veya litre cinsinden),

Üretim ve Son Kullanma Tarihi (Bazı kimyasal içerikler veya destekleyici ürünler için zorunlu),

SASO Uygunluk Logosu,

Ürün sertifikalıysa, SABER/SASO etiketi zorunludur.

Tehlike Sembolleri (varsa) (Kimyasal, patlayıcı, yanıcı, toksik ürünler için GHS sembolleri)

2. Spesifik Ürün Tipine Göre Etiketleme

A. Cevher ve Mineral Ürünleri (örneğin: boksit, bakır, demir cevheri)

Mineral adı, saflık derecesi (%), fiziksel durumu (toz, granül vb.)

Numune veya test bilgisi varsa, analiz sonucu kodları

B. Madencilik Ekipman ve Yedek Parçaları

Ürün seri numarası

Kullanım amacı

Uyarılar (örneğin: "Yalnızca profesyonel kullanım içindir")

C. Tehlikeli Maddeler (örneğin patlayıcılar, kimyasallar)

MSDS (Malzeme Güvenlik Bilgi Formu) referansı

GHS etiketleme sembolleri

UN numarası

Saklama ve taşıma koşulları

3. SABER / SASO Uygunluk Etiketi

Suudi Arabistan’da satılacak veya kullanılacak madencilik ürünleri, SABER sisteminden onay alınmışsa, etikette bu uygunluk beyanı karekod/etiket formatında yer almak zorundadır.

Etikette şu bilgiler bulunabilir:

Product Certificate numarası

SASO logosu

Ürünün girdiği standart kodu (örneğin: SASO-ISO 14001)

4. Yasaklı Etiketleme Uygulamaları

Sadece İngilizce etiket kullanmak (özellikle tüketiciye yönelikse)

Yanıltıcı menşei bilgisi

SASO onayı olmadığı halde uygunluk logosu kullanmak

Açık olmayan içerik veya semboller

Etiketleme Uygulamasına Örnek

Etiket Örneği: (Madencilik Cevheri Torbası)

yaml

Copy

Edit

Product: Phosphate Rock (Granular)

Purity: 92.3% P₂O₅

Net Weight: 1,000 kg

Origin: Jordan

Manufacturer: Jordan Mining Co., Amman, Jordan

Importer: Al-Olayan Mining Ltd., Riyadh, KSA

SASO Conformity Certificate No: SASO/PH/0922-01

Hazard: GHS08 - Health Hazard

Storage: Keep Dry, Protect from Heat

Suudi Arabistan’da madencilik sektöründe etiketleme, ürün güvenliği, izlenebilirlik, uygunluk belgesi denetimi için kritik önemdedir.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Suudi Arabistan’da madencilik sektöründe ambalajlama (packaging), ürünün taşınabilirliği, güvenliği, mevzuata uygunluğu ve ihracat/ithalat işlemlerinin kolaylığı açısından oldukça önemlidir. Ambalajlama kuralları, ürünün türüne (cevher, kimyasal, ekipman, taş vb.) ve tehlike sınıfına göre değişiklik gösterebilir.

Madencilik Sektöründe Yaygın Ambalajlama Türleri

Ürün Türü	Ambalajlama Şekli
Metal ve endüstriyel cevherler (örneğin: boksit, demir, manganez)	1 veya 2 tonluk jumbo torbalar (bulk bags), dökme taşıma
Kimyasal madencilik ürünleri (örneğin: siyanür, flotasyon reaktifi)	Varil (drum), IBC tank, konteyner – GHS etiketli
Yapı taşları ve bloklar (mermer, granit vb.)	Ahşap kasalar, paletli streç ambalaj, çelik çemberleme
Toz ya da granül mineraller (örneğin: kalsit, bentonit)	Kraft torba (25 kg), plastik iç ambalaj, üstü lamine edilmiş
Ekipman ve yedek parça	Ahşap sandık, nem alıcı iç ambalaj, şok emici malzeme

Suudi Arabistan Mevzuatına Göre Ambalajlama Gereklilikleri

1. SASO & GSO Uyumlu Ambalajlama

SASO (Suudi Arabistan Standartlar Kurumu), bazı ürünler için ambalajın, dayanıklılık, tehlike sınıfına göre uyarı işaretleri, etiket bilgilerinin ambalaj üzerinde bulunması şartını zorunlu kılmaktadır. Özellikle SABER platformuna tabi ürünler (örneğin: madencilik makineleri), orijinal ambalajında olmalıdır.

2. Gümrük ve Lojistik Kuralları (ZATCA)

Ambalaj, taşıma esnasında çevreyi kirletmemeli ve açık bilgi içermelidir. Plastik kullanımında geri dönüşüm sembolleri zorunludur.

3. Tehlikeli Maddeler (UN Kodlu)

Kimyasal madencilik ürünleri, UN onaylı ambalajlarla taşınmalıdır. Etiket ve uyarı işaretleri ADR/GHS normlarına uygun olmalıdır. Ambalaj üzerinde; Tehlike işareti, UN numarası, “Only for Industrial Use” vb. uyarı ibareleri yer almalıdır.

Ambalajlama Uygulamalarına Örnekler

Örnek 1: Phosphate Rock

1 tonluk jumbo bag, üzerinde etiket:

"Phosphate Rock – 31.3% P₂O₅ – Net: 1000 kg – Origin: Saudi Arabia"

Örnek 2: Mining Machinery Spare Part

Neme dayanıklı ahşap kutu, çarpma önleyici köpük, SASO etiketi yapıştırılmış

Örnek 3: Sodyum Siyanür

UN onaylı IBC tank, GHS etiketli, plastik + metal korumalı dış ambalaj

Ambalajlama ile İlgili Ek Hususlar

Ambalajda kullanılan tahta malzeme ISPM-15 (ısı işlemlili) damgalı olmalı, aksi takdirde ülkeye girişte kabul edilmez. Tekrar kullanılabilir ambalaj tercih edilirse, çevre dostu uygulamalar kapsamında olumlu karşılanır. Geri dönüşüm sembolü (♻️) ve Arapça uyarı yazıları zorunlu olabilir.

Suudi Arabistan’da madencilik sektörü için ambalajlama; Ürün güvenliği, Yasal uygunluk, Lojistik verimlilik, İthalat-ihracat prosedürleri açısından stratejik önemdedir.

4.13 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Suudi Arabistan’da madencilik sektörünün lojistiği, ülkenin geniş coğrafyası, altyapı yatırımları ve ihracat hedefleri doğrultusunda stratejik bir öneme sahiptir. Madenlerin çıkarıldığı noktadan işleme, depolanma ve limanlara taşınmasına kadar uzanan süreçlerde devlet destekli büyük projeler ve modern lojistik çözümleri kullanılmaktadır.

Madencilik Sektöründe Lojistiğin Ana Unsurları

1. Taşıma Modları

Taşıma Türü	Kullanım Alanı	Notlar
Demiryolu	Cevherlerin maden sahalarından limanlara taşınması	North-South Railway (NSR) hattı en kritik güzergâh
Karayolu	Ekipman, kimyasal madde, iş gücü taşımacılığı	TIR ve ağır taşıtlarla maden sahalarına günlük erişim

Denizyolu	İhracat (fosfat, altın, endüstriyel mineraller)	Ras Al Khair, Duba, Jazan limanları ön planda
Havayolu	Kritik ekipman ve mühendislik malzemeleri	Acil yedek parça ve hassas cihaz taşımada kullanılır

2. Başlıca Lojistik Merkezleri ve Limanlar

Bölge	Lojistik Unsur	Özellik
Ras Al Khair	Madencilik Endüstri Limanı	Alüminyum, fosfat ve kimyasal madde ihracatı için ana merkez
Wa'ad Al Shamal	Maden Sanayi Bölgesi + Demiryolu bağlantısı	Fosfat ve gübre sektörüne entegre
Yanbu Limanı	Petrokimya ve ağır sanayi taşımaları	Cevher ihracatı ve ekipman ithalatı
Duba Limanı	Nadir toprak elementleri ihracatı (potansiyel)	NEOM'a yakınlığı ile stratejik

3. Destekleyici Altyapı ve Kurumlar

- Saudi Railway Company (SAR): Madencilik taşımalarında North-South Railway hattını işletir (Buna Qassim, Hail, Al Jawf, Ras Al Khair dahildir).
- MODON (Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü): Maden işleme tesislerinin lojistik olarak entegre olacağı sanayi bölgeleri geliştirir.
- Saudi Ports Authority (MAWANI): Limanlardan ihracat sürecini yönetir.

Gelişmekte Olan Lojistik Projeler

- Landbridge Railway Project: Riyadh - Jeddah arası hızlı taşımacılık bağlantısı; ithalat ekipmanlarının madenlere daha hızlı ulaşmasını sağlayacak.
- Lojistik Serbest Bölgeler: NEOM ve King Abdullah Economic City (KAEC) bölgelerinde maden lojistiğine uygun serbest ticaret zonları planlanıyor.
- Saudi Landbridge Project: Kızıldeniz'i Basra Körfezi'ne bağlayacak hızlı tren hattı, maden ürünlerinin doğrudan doğu-batı taşınmasına olanak sağlayacak.
- National Industrial Development and Logistics Program (NIDLP): Lojistik ve madencilik yatırımlarını entegre eden Vision 2030 programıdır.
- Dry Ports / Kuru Limanlar: Riyadh ve Dammam'da yer alan kuru limanlar, maden ihracatı öncesi gümrükleme ve toplama merkezi olarak kullanılır.

Depolama ve Elleçleme

Depolama Tipleri:

- Açık saha depoları (cevher ve kayaçlar için)
- Silo sistemleri (granül, toz madenler için)
- Tank ve varil depolama (kimyasal madencilik ürünleri için)

Elleçleme Ekipmanları: Paletli forkliftler, vinçler, konveyör bantlar, manyetik ayırıcılar

Lojistikte Karşılaşılan Zorluklar

Zorluk	Açıklama
Çöl iklimi ve sıcaklık	Uzun mesafe taşımalarda ekipmanlar ve ürün kalitesi etkilenebilir
Su temini ve taşınması	Özellikle cevher işleme tesislerinde yüksek hacimli su ihtiyacı
Ağır taşıma izinleri	Karayolu taşımacılığında yüksek tonajlı yükler için özel izin süreçleri
İthal ekipman gümrük süreleri	Özellikle yedek parça temininde gecikmeler yaşanabiliyor

Lojistik Avantajları

- Yakıtın ucuz olması, iç lojistik maliyetlerini düşürür
- Demiryolu altyapısının özel olarak maden taşımacılığına ayrılması
- Gelişen liman teknolojileri, otomasyon sistemleriyle hızlı yükleme-boşaltma
- Coğrafi olarak Avrupa, Afrika ve Asya pazarlarına hızlı erişim
- STA anlaşmaları ve gümrük kolaylıkları (özellikle Körfez ülkeleri ile)
- Free Zone / Serbest Bölge Lojistiği avantajları (örneğin Yanbu)

Suudi Arabistan'da madencilik lojistiği; büyük ölçekli altyapı projeleriyle gelişmiş bir yapıya sahiptir, ancak iklimsel ve coğrafi zorluklara karşı teknoloji ve planlama gerektirir, hem ihracat hem de sanayi entegrasyonu için kritik bir destek unsurudur.

4.14 Dağıtım Kanalları,

Suudi Arabistan'da madencilik sektörünün dağıtım kanalları (distribution channels), hem yerel sanayiye hammadde tedariki hem de uluslararası ihracat odağında yapılandırılmıştır. Dağıtım kanalları, madenin türüne (örneğin metalik, endüstriyel, yapı taşı) ve nihai kullanım alanına göre çeşitlenmektedir.

Madencilik Sektöründe Temel Dağıtım Kanalları

1. Doğrudan Sanayiye Satış (Direct Industrial Supply)

Kimler Kullanır?: Çimento fabrikaları, alüminyum üreticileri, kimya sanayi tesisleri, metal ergitme tesisleri

Nasıl Dağıtılır?: Maden firması, doğrudan sanayi işletmesine satışı gerçekleştirir. Genellikle uzun vadeli sözleşmelere dayalıdır.

Örnek: Ma'aden → Ma'aden Aluminium / Ma'aden Phosphate Company

2. İhracat Yönlü Dağıtım (Export-Oriented Channels)

Kimler Kullanır?: Uluslararası hammadde alıcıları, global traders, endüstriyel ithalatçılar

Nasıl Dağıtılır?: FOB (Free on Board) ya da CIF (Cost Insurance Freight) bazında satış

Genellikle liman üzerinden gemiyle sevkiyat

Aracı firmalar veya ticaret ofisleri kullanılabilir

Ana Limanlar: Ras Al-Khair, Jubail, Yanbu

3. Yerli Dağıtıcılar ve Bayiler (Local Distributors & Dealers)

Kimler Kullanır?: Küçük ve orta ölçekli sanayi firmaları, inşaat sektörü

Ürün Tipleri: Mermer, granit, bentonit, talk, feldspat vb. yapı taşları veya endüstriyel mineraller

Dağıtım Ağı: Yerli toptancılar, Sanayi bölgelerinde konumlanan hammadde tedarikçileri, Maden üreticilerinin yetkili satıcıları

4. Online ve Dijital Platformlar

Giderek artan bir şekilde bazı hammadde borsaları veya dijital pazaryerleri üzerinden maden satışı yapılmaya başlanmıştır. Örnek: Ma'aden online portalı, Saudi Exports platformları, uluslararası maden e-pazarları

5. İnşaat ve Taş Sektörü Bayilikleri

Mermer, granit, kireçtaşı gibi yapı taşları, genellikle:

Showroom bayileri,

Proje bazlı toptan satıcılar,

Dekorasyon ve taş işleme atölyeleri aracılığıyla dağıtılır.

Dağıtım Süreci Örneği (Altın Cevheri)

Maden Sahası → İşleme Tesisi (Rafineri) → Ma'aden Gold & Base Metals firması → Doğrudan ihracat veya yerli kuyumculuk sektörü → Arada finansal araçlar ve lojistik şirketleri yer alabilir.

Dağıtımı Etkileyen Faktörler

Faktör Etkisi

Maden Türü ve İşlenmişlik Seviyesi İşlenmiş ürünler doğrudan sanayiye veya ihracata yönlendirilir.

Miktar ve Kontrat Süresi Yüksek hacimli ürünler genelde doğrudan satışa konu olur.

Yasal ve Gümrük Mevzuatı İhracatta ruhsat, sertifika, etiketleme gibi gereklilikler belirleyici olur.

Lojistik Erişim Liman, demiryolu, otoyol yakınlığı dağıtım kanalının verimliliğini etkiler.

Suudi Arabistan’da madencilik sektöründeki dağıtım kanalları; doğrudan sanayiye yönelik yapılandırılmış, İhracat merkezli lojistikle desteklenen, Yerel bayi ve toptancı ağlarıyla genişleyen bir sistemdir.

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

4.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

4.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

4.15.4 E-Ticarettteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Suudi Arabistan’da madencilik sektöründe e-ticaret (e-trade) henüz geleneksel yöntemlerin hâkim olduğu bir alan olsa da, dijital dönüşüm, e-ihale sistemleri ve online platformlar sayesinde hızlı bir gelişim süreci yaşamaktadır. Özellikle Vizyon 2030 hedefleri doğrultusunda hem tedarik hem de ihracat tarafında dijitalleşme desteklenmektedir.

Madencilik Sektöründe E-Ticaretin Başlıca Alanları

1. Online Hammadde Satışı ve Sipariş Platformları

Bazı maden şirketleri ve tedarikçiler, ürünlerini artık dijital kataloglar ve sipariş portalları üzerinden sunmaktadır.

Ürünler: Mermer, granit, kuvars, talk, bentonit, dolomit, feldspat gibi işlenmiş veya ham mineraller.

Satış Kanalları: Şirketlerin kendi web siteleri, LinkedIn gibi B2B sosyal medya ağları, B2B e-pazaryerleri (örnek: Alibaba, Made-in-China, TradeKey, ExportHub)

2. e-İhaleler ve e-Devlet Sistemleri

Saudi Ministry of Industry and Mineral Resources (MIMR):

e-Mining Licensing Platform (منصة تعدين) ile ruhsat başvuruları ve izin süreçleri tamamen dijital yürütülmektedir.

e-Auction sistemi üzerinden maden sahaları ihale edilmektedir.

Etimad Platformu: Kamu kurumlarının madencilikle ilgili mal ve hizmet alım ihaleleri burada yayınlanmaktadır. Tedarikçiler online teklif verebilmektedir.

3. Online Borsalar ve Hammadde Alım-Satım Siteleri

Uluslararası mineral ve metal borsalarına entegre çalışan dijital ticaret sistemleri gelişmektedir.

Suudi firmaları, bazı küresel spot pazarlar ve hammadde borsalarında işlem yapmaktadır.

Örnek: London Metal Exchange (LME), Shanghai Metal Market, Kitco

4. B2B Platformlarda Varlık Göstermeye Başlayan Suudi Firmalar

Platform	Açıklama
Ma'aden Online Portalı	Belirli ürün gruplarında (altın, fosfat, alüminyum) bilgi ve talep oluşturma aracı
Saudi Exports e-Platform	Suudi ihracatçılar için B2B eşleştirme ve sipariş sistemi
SAGIA / Invest Saudi	Yatırımcılar için maden sahası envanteri ve başvuru süreçleri online
Tamkeen Platformu	Sanayi ve madencilik sektörüne dijital destek ve danışmanlık sağlar

E-Ticaretin Faydaları ve Potansiyeli

Avantaj	Açıklama
Daha Geniş Pazar Erişimi	Geleneksel satışın aksine Afrika, Asya ve Avrupa pazarlarına doğrudan ulaşım
Şeffaf Fiyatlandırma ve Hızlı Karar Süreci	e-ihale ve online teklif sistemleriyle daha rekabetçi ortam
Veri Tabanlı İş Yapma	Dijital sistemler sayesinde izlenebilirlik, raporlama ve analiz kolaylığı
İhracatçılar İçin Kolay Müşteri Bulma	Online pazar yerleri ile müşteri kazanma süresi kısalıyor

Zorluklar

Maden ürünlerinin fiziksel numune ihtiyacı → Görsel veya teknik veriler bazen yeterli olmuyor.

Lojistik ve teslim süreci karmaşıklığı → Ağır ve hacimli ürünlerin e-ticaretinde teslimat yönetimi kritik.

Güvenlik ve ödeme sistemleri altyapısı → Özellikle uluslararası ticarete güvence mekanizmaları önemli.

Gelecek Trendleri

- Blockchain tabanlı izlenebilirlik sistemleri
- Akıllı sözleşmeler ile dijital ticaret anlaşmaları
- e-Customs, e-Invoice ve blockchain lojistiği entegrasyonu
- Maden pazarlarında NFT ile ürün sertifikasyonu (özellikle altın, nadir metaller)

Suudi Arabistan'da madencilik sektöründe e-ticaret; gelişmekte olan ama önemli bir potansiyele sahip alandır, özellikle B2B sipariş sistemleri, e-ihale platformları ve ihracat portalları üzerinden yaygınlaşmaktadır, lojistik ve numune bazlı satış ihtiyaçları nedeniyle bazı ürünlerde hibrit model (online + fiziksel işlem) tercih edilmektedir.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Suudi Arabistan’da madencilik sektöründe tanıtım ve pazarlama, özellikle Vizyon 2030 doğrultusunda sektöre verilen stratejik önemle birlikte gelişmektedir. Bu alandaki pazarlama faaliyetleri hem yerli kaynakların uluslararası alanda tanıtımı, hem de yatırımcı ve alıcı çekmeye yönelik tanıtım stratejileri çerçevesinde yürütülmektedir.

Madencilik Sektöründe Tanıtım ve Pazarlamanın Temel Unsurları

1. Uluslararası Fuarlar ve Etkinlikler

Suudi Arabistan, son yıllarda uluslararası fuar organizasyonlarına büyük önem vermektedir.

Future Minerals Forum (FMF) – Riyad’da her yıl düzenleniyor.

Amaç: Suudi Arabistan’ı küresel madencilik merkezi olarak konumlandırmak

Katılımcılar: Uluslararası yatırımcılar, alıcılar, maden firmaları, devlet temsilcileri

Saudi Build, Big 5 Construct Saudi – Mermer, taş ürünleri ve yapı malzemeleri odaklı

2. Devlet Kurumları Yoluyla Tanıtım

Saudi Ministry of Industry and Mineral Resources (MIMR):

Madencilik haritaları, ruhsat bölgeleri ve yatırım alanları dijital olarak yayınlanmaktadır.

Saudi Geological Survey (SGS):

Potansiyel maden sahaları, jeolojik haritalar ve teknik verilerle tanıtım yapılmaktadır.

Saudi Export Development Authority (Saudi Exports):

Maden ihracatçılarını küresel alıcılara tanıtmak için özel programlar, tanıtım destekleri ve fuar katılımları organize etmektedir.

3. Yatırımcıya Yönelik Tanıtım (Investment Promotion)

Invest Saudi platformu: Madencilik yatırım fırsatları, sektördeki başarı hikayeleri ve mevzuat hakkında bilgi sunar. Tanıtımlar dijital kampanyalar ve sektörel roadshow’lar şeklinde yürütülür.

Milli Maden Şirketi - Ma’aden: Kendi ürünlerini ve faaliyet alanlarını hedef pazarlara doğrudan tanıtır. Web sitesi ve yıllık raporlar yoluyla yatırımcı bilgilendirmesi yapar.

4. Dijital Pazarlama ve Web Platformları

Suudi firmalar, ürün tanıtımını şu yollarla yapar: Kurumsal web siteleri ve ürün katalogları, LinkedIn, YouTube gibi platformlarda tanıtım videoları, Online B2B pazar yerleri (ör. Alibaba, ExportHub) üzerinden ürün sergileme

5. Pazarlama Stratejileri

Strateji	Açıklama
“Sürdürülebilir maden” vurgusu	Çevreye duyarlı üretim ve yeşil madencilik tanıtımları
“Vision 2030 fırsatları” mesajı	Yatırımcılara yönelik teşvik odaklı mesajlar
“Yeni maden haritaları” kampanyası	Keşfedilmemiş potansiyel sahaların küresel tanıtımı
Ürün bazlı tanıtımlar (mermer, altın, fosfat)	İhracatçı firmalar, maden türüne göre hedef pazar tanıtımı yapar

Tanıtım ve Pazarlamada Devlet Destekleri

- Saudi Exports tarafından: Fuar katılım teşvikleri, Tanıtım materyali hazırlama destekleri, Hedef pazar analizleri yapılır
- MIMR ve Invest Saudi tarafından: Tanıtım kılavuzları ve yatırımcı dosyaları, Uluslararası etkinliklere ortak katılım yapılır.

Suudi Arabistan'da madencilik sektörünün tanıtımı; uluslararası fuarlar ve dijital medya ile desteklenmekte, yatırımcıları hedefleyen özel tanıtım platformları geliştirilmekte ve devlet kurumları ve büyük firmalar öncülüğünde yürütülmektedir. Bu tanıtımda, özellikle sürdürülebilirlik ve teknoloji temaları öne çıkarılmaktadır.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Suudi Arabistan'da madencilik sektöründe tüketici/alıcı tercihleri ve son trendler, hem iç pazardaki sanayi tüketicilerinin ihtiyaçlarına hem de ihracat odaklı talep yapısına göre şekillenmektedir. Ülkenin “Vizyon 2030” reformları, yerli üretimin artırılması, ham madde ithalatına bağımlılığın azaltılması ve yüksek katma değerli ürün üretimi gibi stratejik hedeflerle birlikte, alıcı beklentileri ve pazar trendleri de dönüşüm geçirmektedir.

Madencilik Sektöründe Alıcı Profili (Kim Alım Yapıyor?)

Alıcı Türü	Tercih Özellikleri
İnşaat ve altyapı firmaları	Mermer, granit, kumtaşı, agrega gibi yapı taşları talep eder.
Petrokimya ve gübre sanayi	Fosfat, kükürt, bentonit gibi mineral girdiler alır.
Metalürji ve çelik üreticileri	Boksit, demir cevheri, kalker gibi hammaddeleri tercih eder.
Kamu kurumları (ör. belediyeler)	Yol, liman, altyapı projelerinde doğal taş ürünleri kullanır.
İhracatçılar (yeniden satış)	Yüksek kaliteli ve uluslararası sertifikalı ürünleri alır.

Alıcı Tercihlerinde Öne Çıkan Trendler

1. Sertifikalı ve İzlenebilir Ürün Tercihi

Özellikle altın, mermer ve fosfat gibi değerli madenlerde, menşe belgesi, kalite sertifikaları ve çevresel uygunluk belgeleri artık tercih sebebidir.

Uluslararası alıcılar, blockchain tabanlı izlenebilirlik sistemleri ve etik madencilik belgeleri talep etmektedir.

2. Sürdürülebilir ve “Yeşil Madencilik” Vurgusu

“Low-carbon production” etiketi taşıyan ürünler, özellikle Avrupa ve Asya’daki alıcılar için caziptir.

Suudi firmaların bazıları, üretim süreçlerinde su tüketimi azaltımı, geri kazanım ve düşük emisyon teknolojileri uygulamaktadır.

3. Özelleştirilmiş ve İşlenmiş Ürün Tercihi

Artık sadece ham ürün değil, yarı işlenmiş / bitmiş ürünler tercih ediliyor.

Örnek: Kesilmiş mermer bloklar yerine cilalı zemin taşları.

Sanayi kullanıcıları boyutlandırılmış, kullanıma hazır ürünler istemektedir.

4. Lojistik ve Teslimat Kolaylığı

Hızlı teslimat imkanı, depolama çözümü sunan tedarikçiler tercih edilmekte.

Limana yakın tesislerden yapılan satışlar lojistik avantajı nedeniyle öncelikli seçiliyor.

5. Dijital Erişim ve Teknik Bilgi Paylaşımı

Alıcılar, ürünü dijital ortamda detaylı olarak incelemek istiyor:

CAD çizimleri, teknik veri sayfaları, 3D modeller

Online kataloglar, örnek analiz raporları

Son Dönemde Öne Çıkan Maden Ürün Trendleri

Ürün Grubu	Trend Sebebi
Nadir toprak elementleri	Enerji teknolojilerinde kullanımı arttı (ör. pil, güneş paneli)
Altın ve değerli metaller	Güvenli liman yatırımı – hem yerel hem küresel talep yüksek

Bentonit ve kaolin	Kozmetik, ilaç ve gıda sanayisinde büyüyen kullanım alanı
Endüstriyel tuz ve kireçtaşı	Su arıtma ve kimya sanayisinde artan kullanım
Feldspat ve kuvars	Seramik, cam ve elektronik üretiminde talep artışı

Yerli Tüketicilerin Tercih Eğilimleri

- Kalite/Fiyat dengesi: Yerli alıcılar uygun maliyetli ama kaliteli ürün arayışında.
- Hızlı teslimat: Yerli sanayiciler, proje süreleri kısa olduğu için stoktan hızlı temin istiyor.
- Teknik destek: Kullanım alanına göre mühendislik destekli ürün tedariki bekleniyor.
- Kamu projelerine uygunluk: Standartlara uygunluk belgeleri (ör. SASO sertifikası) önemli.

Sonuç olarak,

- Kaliteli, sertifikalı ve işlenmiş ürünler öne çıkıyor
- Sürdürülebilirlik, etik üretim ve dijital tanıtım büyük avantaj sağlıyor
- Lojistik kolaylık, teknik bilgi paylaşımı ve müşteri desteği alıcı kararını etkiliyor
- Yerli üretim desteklendiği için ithal ürünlerde fiyat/performans oranı kritik

4.18 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

Suudi Arabistan'da madencilik sektörü kapsamında uygulanan vergilendirme sistemi, genel olarak gümrük vergileri (customs duties), KDV (VAT), özel tüketim vergileri, ilave vergiler ve anti-dumping vergileri gibi çeşitli başlıklardan oluşur. Ancak madencilik sektörü, ülke için stratejik bir öneme sahip olduğundan, bazı vergi teşviklerine veya istisnalara da tabidir.

1. Gümrük Vergileri (Customs Duties)

Genel oran: %5 (madencilikle ilgili çoğu ürün için geçerli)

Sıfır gümrük vergisi: GCC ülkeleri (Körfez İşbirliği Konseyi) menşeli ürünlerde uygulanır.

HS koduna göre değişkenlik:

Bazı hammaddeler (ör. kuvars, kireçtaşı, kaya tuzu) %0-5 arası

İşlenmiş ürünlerde %10'a kadar çıkabilir

Örnek:

HS 2515.12 (Mermer blok): %5

HS 2508.30 (Doğal kum): %0

HS 2804.50 (Boron ürünleri): %5

2. Katma Değer Vergisi (VAT)

Standart KDV oranı: %15

Tüm yerli satışlara ve ithal mallara uygulanır.

Madencilik ürünleri de KDV'ye tabidir (istisnai bir muafiyet yoktur).

KDV, gümrük kıymeti + gümrük vergisi üzerinden hesaplanır.

Yani $KDV = (\%15) \times (CIF + \text{Customs Duty})$

3. Özel Tüketim Vergisi (Excise Tax)

Madencilik ürünleri özel tüketim vergisine tabi değildir.

Bu vergi genelde tütün, enerji içeceği, gazlı içecekler gibi ürünlerde uygulanır.

4. Anti-Damping ve Telafi Edici Vergiler

Anti-damping vergisi, eğer bir ürün ithal edildiği ülkedeki fiyatının altında satılıyorsa uygulanabilir.

Suudi Arabistan, GCC ortak gümrük yasaları kapsamında anti-damping uygulamaları yapar.

Zaman zaman bazı ülkelerden gelen işlenmiş taş ürünleri, seramik ve mineral ürünlere yönelik geçici koruma vergileri (safeguard measures) uygulanabilir.

Not: Türkiye'den bazı yapı malzemeleri (ör. seramik) geçmişte damping soruşturmalarına tabi olmuştur, ancak maden ürünleri için şu an aktif bir uygulama yoktur.

5. Diğer Masraf ve Harçlar

Vergi / Ücret	Açıklama
Gümrük işlem ücreti (Customs Fee)	Genelde %0.5 - %1 arası ek hizmet bedeli olabilir
Liman ve lojistik hizmet harçları	CIF değerine göre hesaplanır
Muayene ve gözetim masrafları	SGS veya Intertek gibi kuruluşlar aracılığıyla (zorunlu değil ama müşteri isteğine bağlı)

6. Yerli Üreticiler İçin Vergi Teşvikleri ve İstisnalar

- Sanayi Lisansı Sahibi Firmalar: Makine, ekipman ve hammadde ithalatında gümrük vergisi muafiyeti, İthal edilen makine ve ekipmanların üretim amaçlı olması şart
- Madencilik Ruhsatına Sahip Yatırımcılar: İlk 5 yıl gelir vergisinden muafiyet (yabancı yatırımcı için) KDV iade hakkı (belli durumlarda)

"Zonlar" ve Özel Ekonomik Alanlar:

Madencilikle ilgili faaliyet gösteren firmalar için düşük vergi bölgeleri planlanmaktadır (ör. NEOM, Ras Al Khair)

Örnek Hesaplama (HS 2515.12 – İşlenmiş Mermer)

Kalem Tutar (örnek CIF: 10.000 SAR)

CIF Bedeli 10.000 SAR

Gümrük Vergisi (%5) 500 SAR

KDV (%15) → $(10.000 + 500) \times 0.15$ 1.575 SAR

Toplam Ödeme 12.075 SAR

Özetle

Vergi Türü	Uygulama Durumu	Oran / Detay
Gümrük Vergisi	Var	%0 – %10
KDV	Var	%15
ÖTV (Excise Tax)	Yok	-
Anti-Dumping	Bazı durumlarda	Değişken
Vergi Muafiyetleri	Yatırımcılara özel	Yatırıma göre

Ülke, Vizyon 2030 kapsamında, yatırımcıya önemli teşvik sağlamaktadır. SA Yatırım Bakanlığı (MISA), bu konudan sorumludur ve her firmanın yatırımı kendi özel durumunda değerlendirilmektedir. Firmalarımız, yatırım için MISA ile doğrudan temas kurabilecekleri gibi, Ticaret Müşavirliğimiz aracılığıyla da temas etmek mümkündür.

4.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Suudi Arabistan’da madencilik sektörüne yönelik “safeguard measures” (koruyucu önlemler) ve “non-tariff barriers” (tarife dışı engeller), hem yerli üretimi korumak hem de stratejik ürünlerin kalitesini ve izlenebilirliğini sağlamak amacıyla uygulanmaktadır. Özellikle ithal edilen maden ve mineral ürünlerinde, teknik mevzuat, sertifikasyon, standart zorunlulukları ve lisanslama sistemleri, tarife dışı engel olarak dikkat çekmektedir.

Geçmiş dönem uygulamaları incelendiğinde, belirli işlenmiş taş ürünlerinde (ör. seramik karolar, dekoratif taşlar) dumping veya aşırı ithalat nedeniyle koruma vergisi uygulanabileceği görülmektedir. Ayrıca, GCC (Körfez İşbirliği Konseyi) ülkeleriyle ortak yürütülen soruşturmalar sonucunda, bazı ürünlerde geçici önlemler devreye girebilir. Bu konuda izlenmesi gereken kamu kurumu, GCC Ticaretin Korunması Teknik Sekreteryasıdır. (Gulf Trade Remedies Bureau). Bu kurum koruyucu önlemler, anti-dumping ve sübvansiyon soruşturmasını yürütür.

Öte yandan, Suudi Arabistan’da ithal edilen maden ve mineral ürünleri için uygulanan başlıca tarife dışı engeller aşağıda yer almaktadır:

A. Teknik Mevzuat ve Uygunluk Zorunluluğu

Uygulama	Açıklama
SASO Sertifikası	Suudi Standartlar, Metroloji ve Kalite Organizasyonu (SASO) onayı zorunlu
SABER Sistemi	İthal ürünler için teknik uygunluk kayıt ve onay platformudur
GCC Standardizasyon Mevzuatı	GCC içi ortak ürün güvenlik ve kalite standartlarına uyum gerekir

SASO/SABER kapsamında, madencilik ekipmanları, iş makineleri, kimyasal girdiler gibi ürünlerde uygunluk sertifikası olmadan ithalat yapılamaz.

B. Etiketleme ve Ambalajlama Gereklilikleri

- Ürün etiketleri Arapça olmalı (çoğu ürün için zorunlu)
- Menşe bilgisi, üretim ve son kullanma tarihi (varsa), teknik özellikler açıkça belirtilmeli
- Büyük hacimli doğal taşlarda blok işaretleme kodları gerekir

C. Lisans ve Ruhsat Zorunluluğu

Tür	Gerekli mi?
İthalat lisansı	Evet, ithalatçının kayıtlı olması gerekir
Madencilik ruhsatı	Yerli üretim/ticaret için zorunlu
Çevresel izinler (yerli üretim)	Madencilik faaliyetleri için gereklidir

D. Gözetim, Numune ve Uygunluk Testi

- Suudi Arabistan’a girişte bazı ürünler laboratuvar analizine tabi tutulabilir
- Özellikle kimyasal mineraller, endüstriyel tuzlar, metalik bileşiklerde analiz istenebilir
- Gözetim hizmetleri SGS, Intertek, TÜV gibi firmalarca sağlanır

E. Diğer Tarife Dışı Engeller

Engeller	Açıklama
İthalat kotası (nadir)	Genelde madencilikte uygulanmaz, ancak kamu projeleri için özel kotalar olabilir
İthalat yasakları	Radioaktif içerikli, çevreye zararlı ya da kullanımı sınırlandırılmış bazı ürünlerde yasak mevcuttur

Yerli öncelik politikaları	Kamu ihalelerinde yerli üretici önceliği vardır; ithal ürünler dezavantajlı olabilir
----------------------------	--

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

Aşağıda 8. ve 9. Bölümde yer alan SWOT Analizinde bu bölümde istenilen hususlara cevap verilmektedir.

Bununla birlikte, ülkenin petrol dışı diğer madencilik sektöründe büyük atılım yapacak olması ve ülkenin nadir elementlerde de zengin bir kaynağının bulunması, ülkemizin bu konudaki tecrübesinden haberdar olmaları ve KİK ile yapılması planlanan STA, bu sektördeki firmalarımız için önemli fırsat oluşturmaktadır.

Tehdit olarak ise, yoğun rekabetin varlığı ve bu sektör özelinde lokalizasyon ihtiyacının yaratacağı maliyetler sayılabilir.

Aşağıda 8.9. bölümde yer alan SWOT Analizinde altı çizilen birçok unsur ülkemiz firmaları için de geçerlidir.

7. Madencilik Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Firmalarımızın bu sektörde yatırımcı olabilecekleri değerlendirilmektedir.

İhracat yapmak isteyen firmalarımızın da FNF gibi önemli etkinliklere ve fuar katılımlarına önem vermelerinin katkısının olacağı düşünülmektedir. Suudi Arabistan pazarı için en önemli vurgulanması gereken hususlardan bir tanesi ve firmalarımızın pazara giriş çalışmalarında kullanması gereken en önemli pazara giriş faaliyeti fuar katılımıdır. Fuarlara bu ülkede ülkenin önemli distribütörleri, ithalatçı firmaları ve yatırımcıları katılmaktadır. Ayrıca, ilgili tüm devlet kurumları da fuarlara etkin ve şaşalı bir şekilde katılmakta ve stand sahibi firmalarımızın fuar vesilesiyle B2G görüşme yapma, ürünlerinin pazara girişi ile ilgili teknik sorularını veya yatırım düşünüyorlarsa da ilgili devlet kurumları ile görüşme şansı olmaktadır. Fuar katılımının firmanıza katkısı mail dönüşlerine oranla daha yararlı olmaktadır. Bu ülkede de diğer Ortadoğu ve Doğu ülkelerinden olduğu gibi Sizlerle yüzyüze temas etme isteği bulunmaktadır. Fuar katılımlarına yönelik Ticaret Bakanlığının devlet destekleri de bulunmaktadır.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

9. Genel Değerlendirme

Suudi Arabistan madencilik sektörünün SWOT analizi:

Strengths – Güçlü Yönler

Güçlü Nokta	Açıklama
Zengin Doğal Kaynaklar	Altın, fosfat, boksit, uranyum, nadir toprak elementleri gibi büyük maden rezervlerine sahip.

Hükümet Desteği	Vision 2030 kapsamında madencilik "üçüncü ekonomik sütun" ilan edildi; vergi teşvikleri, ruhsat kolaylıkları sağlanıyor.
Altyapı Yatırımları	Yeni limanlar (Ras Al Khair), demiryolları (North-South Railway), enerji ve su altyapısı gelişmekte.
Maden Kanunu Reformu	Yatırımcı dostu yeni maden kanunu (2020), ruhsat süreçlerini kolaylaştırıyor.
Düşük Enerji Maliyeti	Enerjiye düşük maliyetle erişim, madencilik operasyonlarında maliyet avantajı yaratıyor.

Weaknesses – Zayıf Yönler

Zayıf Nokta	Açıklama
Yetersiz Teknik İş Gücü	Yerli nitelikli mühendis ve teknisyen eksikliği nedeniyle dışa bağımlılık sürüyor.
İklim Koşulları ve Su Kaynakları	Çöl iklimi ve su kıtlığı, üretim süreçlerinde çevresel zorluklara yol açıyor.
Yerel Tedarik Zinciri Eksiklikleri	Makine, yedek parça ve bazı kimyasallarda ithalata bağımlılık var.
Sürdürülebilirlik Uygulamaları Sınırlı	ESG (çevresel-sosyal-yönetişim) kriterleri henüz tam olarak yerleşmiş değil.

Opportunities – Fırsatlar

Fırsat	Açıklama
Kritik Madenlere Yatırım	Nadir toprak elementleri, bakır ve uranyum gibi stratejik metaller için küresel talep artıyor.
Yabancı Yatırımcılar için Açılım	100% yabancı mülkiyet hakkı, JV teşvikleri, finansman imkanları sağlanıyor.
Sanayi Entegrasyonu	Maden ürünlerinin yerel işlenmesi (örneğin alüminyum, fosfat gübre) ile katma değerli ihracat hedefleniyor.
Yeşil Madencilik Uygulamaları	Karbon ayak izini düşüren teknolojilere geçiş ve yeşil sertifikalı projeler için destekler artıyor.
Bölgesel İhracat Potansiyeli	GCC, Afrika ve Asya pazarlarına coğrafi yakınlık lojistik avantaj sağlıyor.

Threats – Tehditler

Tehdit	Açıklama
Uluslararası Fiyat Dalgalanmaları	Maden fiyatlarındaki oynaklık, yatırım kararlarını olumsuz etkileyebilir.
Çevresel Baskılar ve Eleştiriler	Su kullanımı, doğal yaşam alanlarının zarar görmesi gibi konular, uluslararası imajı etkileyebilir.

Jeopolitik Riskler	Bölgesel istikrarsızlıklar ve siyasi gelişmeler dış yatırımcıları tedirgin edebilir.
Regülasyonlardaki Belirsizlik	Hızla değişen kurallar ve ruhsat süreçlerinin netleşmemesi yatırımcıyı zorlayabilir.

Sonuç olarak; Suudi Arabistan madencilik sektörü; büyük potansiyel ve hükümet desteği ile öne çıkmakta ve altyapı, ESG uygulamaları ve yerli tedarik gibi konularda gelişime açık gözükmemekte ve yabancı yatırımcılar için ciddi fırsatlar barındırmaktadır.

10. Yararlı Adresler ve Kaynakça

The Report 2024 / Saudi Arabia - Oxford Business Group

<https://database.stats.gov.sa/home/landing>

Web: <https://www.saso.gov.sa>

<https://www.mimr.gov.sa>

(statista.com)

(Reuters.com)

(leaders-mena.com)

(the-saudi.net)

Cover - GBR Digital Publications

StockViz.com

AGBI

saudimining-society.kau.edu.sa

Sudan Independent

Arab News

News KSA

Riyadh Chamber

Future Minerals Forum

SteelRadar

Web: <https://saber.sa>